

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2012. június 5. *ⁱ

„Fellebbezés – Állami támogatások – Adókövetelésről való lemondás – A társasági adó alóli mentesség – Tőkeemelés – Az állam által körültekintő piaccgazdasági magánbefektetőként tanúsított magatartás – A részvényes állam és a közhatalmat gyakorló állam közötti különbségtételt lehetővé tévő szempontok – A viszonyítási alapként szolgáló magánbefektető meghatározása – Az egyenlő bánásmód elve – Bizonyítási teher”

A C-124/10. P. sz. ügyben,

az **Európai Bizottság** (képviselik: E. Gippini Fournier, B. Stromsky és D. Grespan, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2010. február 26-án benyújtott fellebbezése tárgyában,

támogatja:

az **EFTA Felügyeleti Hatóság** (képviselik: X. Lewis és B. Alterskjær, meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó a fellebbezési eljárásban,

a többi fél az eljárásban:

az **Électricité de France (EDF)** (székhelye: Párizs [Franciaország], képviseli: M. Debroux ügyvéd)

felperes az elsőfokú eljárásban,

a **Francia Köztársaság** (képviselik: G. de Bergues és J. Gstalter, meghatalmazotti minőségben),

az **Iberdrola SA** (székhelye: Bilbao [Spanyolország], képviselik: J. Ruiz Calzado és É. Barbier de La Serre ügyvédek)

beavatkozók az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot és M. Safjan tanácselnökök, K. Schiemann, Juhász E., G. Arestis, A. Borg Barthet, A. Arabadjiev (előadó), D. Šváby és M. Berger bírák,

* Az eljárás nyelve: francia.

főtanácsnok: J. Mazák,

hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2011. július 12-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2011. október 20-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésében az Európai Bizottság a Európai Unió Törvényszéke T-156/04. sz. ügyben 2009. december 15-én hozott ítéletének (EBHT 2009., II-4503. o.) (a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék megsemmisítette a Franciaország részéről az EDF-nek és a villamosenergia- és gázipari szektornak nyújtott állami támogatásokról szóló, 2003. december 16-i 2005/145/EK bizottsági határozat (HL 2005. L 49., 9. o.; a továbbiakban: vitatott határozat) 3. és 4. cikkét.

Jogi háttér

- 2 A Code général des impôts (általános adótörvénykönyv) 38. cikkének (2) bekezdése kimondja:

„A nettó haszon az azon időszak kezdetén és végén fennálló nettó eszközérték különbsége, amely időszakban az adó alapjául szolgáló eredmények keletkeztek, csökkentve az ezen időszak alatt az üzemeltető vagy a tagok által nyújtott kiegészítő hozzájárulással, és növelve az ezen időszak alatt általuk teljesített levonások összegével. A nettó eszköz kifejezi, hogy az eszközérték mennyivel haladja meg a harmadik személyek által nyújtott hitelekből, az értékcsökkenési leírásokból és az igazolt tartalékokból álló, a passzívumok oldalán feltüntetett teljes összeget.”

- 3 Az 1997. november 10-i loi n° 97-1026 portant mesures urgentes à caractère fiscal et financier (az adózási és pénzügyi tárgyú sürgős intézkedésekről szóló 97-1026. sz. törvény, JORF 1997. november 11., 16387. o.) 4. cikkének I. és II. bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„I. A villamos energia főellátási hálózatának műtárgyai az Électricité de France [(a továbbiakban: EDF)] tulajdonában állónak tekintendők attól kezdődően, hogy ezen hálózatra vonatkozó koncessziót az [EDF] részére megadták.

II. Az I. [bekezdés] rendelkezéseinek alkalmazásában, 1997. január 1-jén a főellátási hálózat koncesszióba adott eszközeinek természetbeni értéke, amely az [EDF] mérlegének passzívumok oldalán szerepelt, a megfelelő felértékelési eltérésektől mentes nettó értékben a »tőkejuttatások« rovatban szerepel.”

A jogvita előzményei

Az ügy általános összefüggései

- 4 Az EDF villamos energia termelésével, átvitelével és forgalmazásával foglalkozik különösen Franciaország egész területén. Az EDF, amelyet az 1946. április 8-i loi n° 46-628 sur la nationalisation de l'électricité et du gaz (a villamos energia és a gáz államosításáról szóló 46-628. sz. törvény, JORF

1946. április 9., 2651. o.) hozott létre, teljes egészében állami tulajdonban volt abban az időpontban, amikor a Bizottság a 2002. év során meghozta az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatot.

- 5 A 46-628. sz. törvény 36. cikke meghatározta az államosított villamos energia koncessziók EDF-nek való átadására vonatkozó alapelvet. Az állam által adott, a villamosenergia-átvitelre vonatkozó különféle koncessziókat 1958-ban egyetlen koncesszióban egyesítették, „főellátási hálózat” (a továbbiakban: FEH) néven.
- 6 A koncessziókra vonatkozó különleges számviteli szabályokat tartalmazó 1982-es általános számlatükörnek az EDF-re történő alkalmazása 1987-től azt eredményezte, hogy figyelembe kellett venni az azon koncessziójogosultakkal szemben támasztott különleges követelményeket, akiket a koncesszió időszakának végén a koncesszióba átengedett javak működőképes állapotban történő visszaszolgáltatásának kötelezettsége terhel a „közszolgáltatások folyamatosságának alapelvére” tekintettel.
- 7 Az 1982-es általános számlatükör alkalmazásával az EDF részére saját számlatükör készült, amelyet az 1986. december 21-i tárcaközi rendelet (JORF 1986. december 30., 15794. o.) hagyott jóvá.
- 8 Ez utóbbi számlatükör alkalmazásával a FEH az EDF mérlegének eszközök oldalán került feltüntetésre a „Koncesszió körébe tartozó tárgyi eszközök” megnevezésű tételben, 1987 és 1996 között pedig létrehozták az átengedett tárgyi eszközök felújítására képzett különleges tartalékokat, amelyek rendeltetése az volt, hogy lehetővé tegyék a koncessziójogosultnak, hogy a javakat a koncesszió végén tökéletes állapotban adja vissza a koncesszióba adónak.
- 9 Az EDF által felújításra fordított kiadásokat a mérlegben a „Koncesszióba adott javak ellenértéke” megnevezésű tételben tüntették fel. E tétel, amelyre a „koncesszióba adó járandósága” megnevezést is használták, az EDF részéről a francia állam felé fennálló tartozást testesített meg, amely a koncesszió végén a pótoltt javak ingyenes visszaadásához kapcsolódott.
- 10 A francia Cour des comptes (számvevőszék) 1994-ben szabálytalannak ítélte a FEH tulajdoni helyzetét, következésképpen pedig az említett számlatükört. A francia állam ettől az időponttól megkezdte a FEH tulajdoni helyzetének tisztázását, továbbá az EDF mérlegének átstrukturálását.
- 11 Az 1997. április 8-án aláírt „Állam-EDF 1997–2000” vállalkozási szerződés rendelkezett a vállalkozás könyveinek és az állammal fennálló pénzügyi kapcsolatainak rendezéséről a villamos energia piacának a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló, 1996. december 19-i 96/92/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 1997. L 27., 20. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 3. o.) alapján tervezett megnyitására tekintettel. Ezzel a szándékkal fogadták el a 97-1026. sz. törvényt.
- 12 A törvény elfogadását megelőzően az EDF mérlege az alábbi módon épült fel:
 - az eszközök oldalán a „Koncesszió körébe tartozó tárgyi eszközök” megnevezésű tétel 285,7 milliárd FRF összegben, ebből körülbelül 90 milliárd FRF a FEH jogcímén;
 - a passzívumok oldalán a „Tartalékok” megnevezésű tétel, amelyből körülbelül 38,5 milliárd FRF a FEH jogcímén, továbbá a megvalósított felújításokra fordított kiadásokat nyilvántartó „Koncesszióba adott javak ellenértéke” megnevezésű tétel. E tétel 145,2 milliárd FRF összeget jelentett, amelyből 18,3 milliárd a FEH jogcímén szerepelt.
- 13 A 97-1026. sz. törvény 4. cikkének megfelelően az EDF mérlege felső részének átstrukturálásáról a ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie (gazdasági, pénzügy- és iparügyi miniszter), a secrétaire d'État au Budget (kölségvetési államtitkár) és a secrétaire d'État à l'Industrie (iparügyi

államtitkár) EDF-hez intézett 1997. december 2-i levelében, különösen pedig e levél 1. mellékletében tájékoztatták az EDF-et. Ezen átstrukturálás adójogi következményeit e levél 3. melléklete fejtette ki. A Törvényszék az említett átstrukturálás keretében elvégzett műveleteket a megtámadott ítélet 34. pontjában az alábbiak szerint foglalta össze:

- először, a FEH-et képező javakat 90,325 milliárd FRF értékben „saját javakká” minősítették, és így elveszítették a „koncesszióba adott javak” minősítést;
- másodsor, a FEH felújítására képzett és fel nem használt tartalékokat 38,521 milliárd FRF értékben fel nem osztott eredményként könyvelték el, anélkül hogy az eredménykimutatásba átkerültek volna, és 20,225 milliárd FRF értékben veszteséggé csoportosították át, így e számla revíziójára került sor, és a 18,296 milliárd FRF egyenleget az eredménytartalékba használták fel. Jóllehet nem kerültek át az eredménykimutatásba, ezen átcsoportosítások lehetővé tették adóköteles nyereség megállapítását, amely az általános adó törvénykönyv 38. cikkének (2) bekezdése alapján 41,66%-os adókulcs hatálya alá tartozik;
- harmadszor, a „koncesszióba adó járandóságát” 14,119 milliárd FRF összegben (a teljes 18,345 milliárd FRF összegből) közvetlenül a tőkejuttatások tételben szerepeltették, anélkül hogy az eredménykimutatásba átkerült volna, mivel az egyenleget különféle felértékelési számlákon tüntették fel.

A közigazgatási eljárás és a vitatott határozat

- 14 A 2001. július 10-i és november 27-i levelben a Bizottság felkérte a francia hatóságokat, hogy juttassák el számára az EDF javára hozott, esetlegesen állami támogatási elemeket tartalmazó egyes intézkedésekre vonatkozó információkat.
- 15 Ezt követően levélváltásokra került sor a Bizottság és a francia hatóságok között, amelyek között szerepel a francia hatóságok által a Bizottsághoz intézett, 2002. április 9-i levél (a továbbiakban: 2002. április 9-i levél), amelyhez csatolták a direction générale des impôts du ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie (a gazdasági, pénzügy- és iparügyi minisztérium adóügyi főigazgatósága) keltezéssel el nem látott feljegyzését, amely többek között az alábbiakat tartalmazta:

„A koncesszióba adónak a FEH-hel kapcsolatos járandósága indokolatlan adósságtételt jelent, amelyet a tőkébe való besorolás jogtalanul mentesített az adó alól.

Ezeket a tartalékokat adóteher nélkül sorolták be a tőkébe, mivel a FEH nem tartozik a koncessziók pénzügyi és számviteli rendjének hatálya alá. A FEH-et saját javakból képezték, ezért az EDF-et semmilyen kötelezettség nem terhelte az állammal szemben ezen javak visszaszolgáltatására vonatkozóan, oly módon, hogy a »[K]oncesszióba adó járandósága« tételben feltüntetett, ennek megfelelő összegek nem valós tartozást, hanem egy nem adómentes tartalékot képeznek. Ilyen feltételek mellett ezt a tartalékot a tőkébe való besorolása előtt az intézmény passzívájából, ahol hibásan szerepelt, egy nettó állapotszámlára kellett volna átvezetni, ami a nettó adóköteles eszközállomány pozitív változását eredményezte volna, a már hivatkozott 38. cikk [(2) bekezdése] szerint.

Az így elért adókedvezmény 5,88 [milliárd FRF-ra] tehető (14,119 x 41,66%) [vagyis a Bizottság által az 1997. december 22-én érvényes FRF/euró átváltási árfolyam alapján végzett átváltás szerint 888,89 millió euróra].”

- 16 Az *Európai Közösségek Hivatalos Lapjában* 2002. november 16-án közzétett (HL C 280., 8. o.), 2002. október 16-i levelben a Bizottság az EDF ügyében hozott három közös határozatról tájékoztatta a francia hatóságokat. Különösen, a Bizottság az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján a hivatalos vizsgálati

eljárás megindításáról szóló határozatot fogadott el azzal az előnnyel kapcsolatban, amelyet az EDF azon társasági adó meg nem fizetése miatt élvezett, amely az adómentes címen a FEH felújítására létrehozott tartalékainak egy része után vált esedékessé.

17 Ezt követően újabb levélváltásokra került sor a francia hatóságok és a Bizottság között, amelyek között szerepel a francia hatóságok által a Bizottsághoz intézett, 2002. december 9-i levél, amely többek között az alábbiakat tartalmazza:

„2. Az 1997-es számviteli reform egy kiegészítő tőkejuttatásnak minősül, melynek összege megegyezik a részleges adómentesség összegével, amelynek célja az alultőkésítés orvoslása is volt.

[...]

A koncesszióba adónak a »FEH-hel« kapcsolatos járandóságát már 1997 előtt kvázi saját forrásnak tekintették azon különleges helyzetnél fogva, amely az államnak az EDF-fel szembeni kötelesség, vagyis koncesszióba adó hatósági és tulajdonosi minőségéből eredt. E feltételek mellett magától értetődő volt, hogy a koncesszióba adó járandósága nem minősült olyan tartozásnak, amelyet az állam ténylegesen követelhetett volna az EDF-től.

Ezért a mérleg 1997-ben történt átstrukturálása során – amelyben részt vett a ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie, valamint a secrétaires d'État au Budget et à l'Industrie (a költségvetési államtitkár és az iparügyi államtitkár) – az EDF és az állam a kvázi saját forrásokat be kívánta vonni a tőkébe, eltekintve a társasági adó behajtásától.

Ennek szellemében a közhatalmi szervek számára hatékonyabbnak és semlegesebbnek tűnt a koncesszióba adó járandóságát annak teljes összegében saját forrásként közvetlenül bevonni, az ezzel azonos természetű olyan művelet lefolytatása helyett, amely a következőkből állt volna:

- a társasági adó megfizetése utáni nettó összeg tőkeként bevonása;
- a nettó eszközök megváltozásának összegére eső társasági adó EDF-re történő kiszabása;
- a megfizetett adó összegének megfelelő kiegészítő tőkejuttatás nyújtása az EDF részére.

Az ilyen kiegészítő juttatást az EDF 1997-ben várható megtérülési kilátásai igazolták, amelyek egyébként az ezt követő évek során meg is valósultak. Hasonló körülmények között egy piacgazdasági magánbefektető is nyújtott volna ilyen tőkejuttatást.

Másfelől felidézhető, hogy a FEH felújítására képzett tartalékoknak a számviteli rendbe történő visszahelyezése olyan mérlegszerkezet kialakítása érdekében is történt, amely a hasonló ipari ágazatok vállalkozásaiénak jobban megfelelt.”

18 2003. december 16-án a Bizottság elfogadta a megtámadott határozatot.

19 E határozat 3. cikke így rendelkezik:

„Főellátási hálózatának [(FEH)] felújítására adómentesen képzett tartalékainak a része után esedékes társasági adó meg nem fizetése az EDF részéről 1997-ben, amelymegfelelt a koncesszióba adó 14,119 milliárd [FRF-os] járandóságának, amelyet tőkejuttatásként vezettek át, a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül.

A meg nem fizetett társasági adótételben megjelenő támogatási elem 888,89 millió eurót tesz ki.”

20 A megtámadott határozat 4. cikke többek között így rendelkezik:

„Franciaország minden szükséges intézkedést megtesz ahhoz, hogy a 3. cikkben hivatkozott és jogellenesen már rendelkezésre bocsátott támogatást az EDF-től behajtsa.

21 Az EDF számára 1997-ben biztosított adókedvezménnyel kapcsolatban a Bizottság ugyanezen határozat indokolásában többek között az alábbi megállapításokat tette:

„(88) A gazdasági miniszter levele, amely az EDF mérlege átstrukturálásának az adóügyi következményeit határozza meg, rámutat arra, hogy a [FEH] felújítására képzett fel nem használt tartalékokat a francia hatóságok a társasági adó hatálya alá vonták az 1997-ben érvényes 41,66%-os kulccsal.

(89) Ezzel szemben, a [...] [97-1026. sz. törvény] [4. cikkének] megfelelően e tartalékoknak egy részét, a koncesszióba adó járandóságát, amely a már realizált felújításoknak felel meg, 14,119 milliárd FRF értékben átminősítették tőkejuttatásoknak, anélkül hogy a társasági adó hatálya alá vonták volna. [...] Az adóügyi főigazgatóság 2002. április 9-i, a Bizottsághoz intézett feljegyzésében a francia hatóságok [...] [m]egállapítják, hogy »az [EDF által 1997-ben élvezett] adókedvezmény 5,88 milliárd [FRF-ra] (14,119 × 41,66%)«, azaz 888,89 millió euróra értékelhető [...].

[...]

(91) A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a koncesszióba adó járandóságát is meg kellett volna adóztatni, egyidejűleg és ugyanazzal a kulccsal, mint a többi adómentesen képzett tartalékot. Ez azt jelenti, hogy a 14,119 milliárd FRF koncesszióba adói járandóságot hozzá kellett volna adni a 38,5 milliárd FRF fel nem használt tartalékhoz, hogy azt a francia hatóságok részéről az EDF mérlegének átstrukturálásakor 41,66%-os kulccsal megadóztassák. Az EDF azzal, hogy mérlegének átstrukturálásakor nem fizette meg az összes esedékes társasági adót, 888,89 millió eurót takarított meg.

[...]

(95) A francia hatóságok egyébként azt állítják, hogy az 1997-es számviteli reform egy kiegészítő tőkejuttatásnak minősül, melynek összege megegyezik a részleges adómentesség összegével. Az ő részükről tehát befektetésről lenne szó, nem pedig támogatásról. [...]

(96) A Bizottság kénytelen visszautasítani ezeket az érveket, mert emlékeztet arra, hogy a magánbefektető elve csak a gazdasági tevékenységek gyakorlása során játszik szerepet, nem pedig a szabályozási hatáskörök gyakorlása során. Egy közhatóság [helyesen: állami szerv] nem használhatja fel érvként azt az esetleges gazdasági hasznot, amelyre mint vállalattulajdonos tehetne szert, hogy egy saját tetszése szerinti, ugyanennek a vállalatnak a pénzügyi hatósága minőségében rendelkezésére álló jogosultságok alapján nyújtott támogatását igazolja.

(97) Ha ugyanis egy tagállam, közhatalmi funkciójának gyakorlásán túl, cselekedhet mint részvényes is, mégsem keverheti össze a közhatalmi funkciót gyakorló állam szerepét az állam mint részvényes szerepével. Ha felhatalmazná a tagállamokat, hogy közhatalmi előjogaikat a versenyszférában nyitott piacokon aktív vállalatokba történő befektetéseik szolgálatában felhasználják, ez minden hasznos tartalmától megfosztaná az állami támogatások ügyében érvényben lévő közösségi szabályokat. Ezenkívül, ha 295. cikkében a Szerződés semleges is a tőke tulajdonát illetően, ez nem változtat azon, hogy az állami vállalatokra ugyanazoknak a szabályoknak kell érvényeseknek lenniük, mint a magánvállalatokra. Viszont nem lehetne szó egyenlő bánásmódról az állami vállalatok és a magánvállalatok között, ha az állam közhatalmi funkcióit azoknak a vállalatoknak a javára használná fel, amelyekben részvénytulajdonos.”

22 A Törvényszék a megtámadott ítélet 51. pontjában megjegyezte, hogy a vitatott határozat 4. cikke alapján kiszámított kamatok figyelembevételével a teljes összeg, melynek visszafizetésére az EDF-et kötelezték, mintegy 1,217 milliárd eurót tett ki, az EDF pedig visszafizette ezt az összeget a francia államnak.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

23 A Törvényszék Hivatalához 2004. április 27-én benyújtott keresetlevelével az EDF a vitatott határozat 3. és 4. cikkének megsemmisítése iránti keresetet terjesztett elő.

24 A Törvényszék Hivatalához 2004. augusztus 17-én benyújtott beadványával a Francia Köztársaság kérte, hogy az EDF kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson. 2004. szeptember 20-i végzésében a Törvényszék harmadik tanácsának elnöke megengedte a beavatkozást.

25 A Törvényszék Hivatalához 2008. március 3-án érkezett beadványában az Iberdrola SA (a továbbiakban: Iberdrola) kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson. Mivel a beavatkozási kérelmét a Törvényszék eljárási szabályzata 115. cikkének 1. §-ában említett hathetes határidő lejárta után terjesztette elő, a 2008. június 5-i végzés megengedte az Iberdrola számára, hogy az eljárás szóbeli szakaszában a Bizottság kérelmeinek támogatása végett előadhassa észrevételeit.

26 Keresetének alátámasztása érdekében az EDF elsődlegesen három jogalapot, másodlagosan pedig két jogalapot hozott fel.

27 A Törvényszék az általa folytatott vizsgálatot az elsődlegesen felhozott első jogalapra, valamint az elsődlegesen felhozott második jogalap első három részére korlátozta. A megtámadott ítéletben ugyanis az első jogalapot, valamint a második jogalap első két részét elutasította. Ezzel szemben a második jogalap harmadik részének a Törvényszék helyt adott, következésképpen pedig a vitatott határozat 3. és 4. cikkét megsemmisítette.

28 Az EDF a keresete második jogalapjának e harmadik részében azt állította, hogy a szóban forgó intézkedéseket tőkejuttatásnak kellett volna minősíteni, és az állam és az EDF között fennálló pénzügyi kapcsolatok tisztázásának átfogó összefüggésében kellett volna elemezni. Ezen intézkedések végrehajtásával az állam körültekintő piacgazdasági magánbefektetőként viselkedett, amit a Bizottságnak a magánbefektető kritériumának alkalmazásával meg kellett volna vizsgálnia.

29 A Francia Köztársaság az EDF kérelmeinek támogatása érdekében, többek között az említett harmadik résszel összefüggésben beavatkozott. Az Iberdrola a Bizottság ugyanezen résszel kapcsolatos kérelmeinek támogatása érdekében beavatkozott.

30 A Törvényszék a megtámadott ítélet 233–237. pontjában megállapította, hogy annak meghatározása érdekében, hogy a francia állam által az EDF tőkéjébe történő beavatkozást a Bizottságnak a magánbefektető kritériumára tekintettel kellett-e vizsgálnia, vagy sem, azt kell eldönteni, hogy az említett beavatkozás a természetére és tárgyára tekintettel, valamint annak célját figyelembe véve magánbefektető által is megvalósítható befektetésnek minősült-e, vagyis azt a francia állam a magánbefektetővel azonos minőségben eljáró gazdasági szereplőként teljesítette-e, vagy pedig az állam mint közhatalmi szerv beavatkozásának kell-e tekinteni, kizárva ezzel az említett kritérium alkalmazását. Különösen, a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó intézkedést nem csupán a formája alapján kell vizsgálni, mivel az, hogy az állami beavatkozás törvényi formát ölt, önmagában nem elegendő annak kizárásához, hogy a vállalkozás tőkéjébe történő állami beavatkozás olyan gazdasági célt kövessen, amelyet magánbefektető is követhetne.

- 31 A Törvényszék az ítélet 240–242. pontjában emlékeztetett arra, hogy a „koncesszióba adó járandóságát” 14,119 milliárd FRF összegben közvetlenül a tőkejuttatások tételben szerepeltették, anélkül hogy az eredménykimutatásba átkerült volna. A Törvényszék hangsúlyozta, hogy a Bizottság megítélése szerint egyedül az említett járandóságok tőkejuttatás előtti megadóztatásának hiánya minősült állami támogatásnak, amennyiben mindegyik fél egyetértett abban, hogy a 14,119 milliárd FRF összeget még azt megelőzően meg kellett volna adóztatni, hogy azt a „Tőkejuttatások” rovatba átvették volna.
- 32 A Törvényszék az ítélet 243–245. pontjában úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó intézkedés, amelynek célja az EDF mérlegének átstrukturálása és saját tőkéjének növelése volt, önmagában véve nem adójogi, hanem számviteli jellegű rendelkezésnek minősült, amelynek adójogi hatásai is voltak. Mindazonáltal a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság az említett intézkedésnek csak az adójogi hatásait vizsgálta meg, és kijelentette, hogy az általa azonosított előny adójogi jellege folytán sem a végrehajtott tőkeemelés, sem pedig a magánbefektetői kritérium figyelembevétele nem volt feladata, mivel a szóban forgóhoz hasonló adókövetelésről való lemondás a közhatalmi jogosítványok gyakorlásából eredt.
- 33 A Törvényszék az ítélet 247–250. pontjában megállapította, hogy a szóban forgó intézkedéssel megvalósítani kívánt, az EDF feltőkésítésére irányuló célkitűzést figyelembe véve a vitatott követelés adójellege önmagában nem tette lehetővé a Bizottság számára, hogy mellőzze a magánbefektető kritériumának alkalmazását. A Törvényszék szerint a Bizottság kötelezettsége volt, hogy meggyőződjék a szóban forgó befektetés gazdasági ésszerűségéről, mérlegelve, hogy egy magánbefektető ugyanilyen körülmények között végrehajtott volna-e hasonló összegű befektetést az EDF javára. A Bizottság e kötelezettsége ugyanis attól függetlenül fennáll, hogy az állam milyen formában nyújtotta a tőkét.
- 34 A Törvényszék a megtámadott ítélet 251. és 252. pontjában kifejtette, hogy nem zárható ki, hogy a befektetés formája eltérésekhez vezethet a tőke mozgósításának költsége és hozama tekintetében, ami annak megállapítását eredményezi, hogy egy magánbefektető nem valósított volna meg ilyen befektetést. Ez viszont közgazdasági elemzés elvégzését feltételezi a magánbefektető kritériumának alkalmazása keretében. A Törvényszék szerint ugyanis indokolt volt az ilyen elemzés, mivel egyrészt a tőkeemelés megvalósulhatott valamely magánrészesnek a vállalkozással szemben fennálló követelése alaptőkébe történő besorolásával, másrészt pedig a törvényi szabályozás ebből a célból való alkalmazása azon tény szükségszerű következményének tekinthető, hogy az EDF tőkéjére vonatkozó szabályok maguk is törvényben voltak rögzítve.
- 35 Következésképpen a Törvényszék az ítélet 253. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy tekintettel arra, hogy a vitatott intézkedést összefüggéseiben szükséges értékelni, a Bizottság nem szorítkozhatott volna ezen intézkedés adójogi hatásainak vizsgálatára, hanem ezzel egyidejűleg meg kellett volna vizsgálnia azon érvelés megalapozottságát, mely szerint az adótartozásnak a mérleg átstrukturálására és az EDF tőkéjének megemelésére irányuló művelet keretében való elengedése megfeleltethető a magánbefektető kritériumának.
- 36 Ezt követően a Törvényszék az ítélet 254–259. pontjában elutasította a Bizottság azon érvét, mely szerint a magánbefektető kritériuma nem alkalmazható, mivel a jelen ügyben a francia állam közhatalmi jogosítványaival élt, amikor törvényben mondott le az adókövetelésről. Ezzel összefüggésben a Törvényszék megállapította, hogy a jelen ügyben nem állt fenn olyan kötelezettség, amely az államot a közhatalom gyakorlójaként terhelte volna, és nem volt szó az állam közhatalmi jellegéből következő kötelezettségeiből eredő bizonyos költségek értékeléséről.
- 37 A Törvényszék az ítélet 260–263. pontjában elutasította a Bizottság azon állításon alapuló érvét, hogy a magánbefektető kritériumát nem lehet az adótartozás tőkévé alakítására alkalmazni, mivel a magánbefektetőnek a vállalkozással szemben ilyen követelése nem, hanem kizárólag polgári jogi vagy kereskedelmi jogi jellegű követelése lehet. Márpedig a Törvényszék szerint a magánbefektető kritériuma annak ellenőrzésére irányul, hogy a magánbefektető ugyanazon körülmények között az államéhoz hasonló befektetési döntést hozott volna-e meg, annak ellenére, hogy az államnak olyan

eszközök is a rendelkezésére állnak, amelyekkel a magánbefektető nem rendelkezhet. Ezért közömbös a követelés természete, és következésképpen az a tény, hogy a magánbefektetőnek nem lehet adókövetelése.

- 38 A Törvényszék a megtámadott ítélet 264–277. pontjában elutasította a Bizottság azon érvét, mely szerint a magánbefektetőnek hasonló helyzetben magának is adót kellett volna fizetnie, aminek következtében további költségei keletkeztek volna, hiszen 100 euró juttatásához a magánbefektetőnek valójában 141,66 eurót kellett volna mozgósítania.
- 39 Ezzel összefüggésben a Törvényszék először is megállapította, hogy az EDF és a Francia Köztársaság azt állította, továbbá a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló, a jelen ítélet 16. pontjában említett határozat 51. pontjában maga is úgy ítélte meg, hogy a francia adójog értelmében a nettó eszközök olyan tőkeemelés következtében történő megváltozását, amely a vállalkozás egy részvényesének a vállalkozással szemben fennálló követelése tőkébe való besorolásával valósul meg, a társasági adó számításakor nem kell figyelembe venni, és következésképpen a követelés tőkévé való ilyen átalakítása nem keletkeztet a követelés összege után adókötelezettséget.
- 40 Másodszor, a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság érve ellentmond a vitatott határozatban általa azonosított előnynek, mivel ez az érv a magánbefektető által 14,119 milliárd FRF befektetése esetén viselt összes költség vizsgálatához vezetett, miközben a koncesszióba adó járandóságainak ilyen összegű átcsoportosítását a Bizottság nem tekintette támogatásnak.
- 41 Harmadszor, a Törvényszék a Bizottság érvét következtelenek ítélte, mivel a Bizottság elismerte, hogy megvizsgálta volna a – Törvényszék által tévesen 5,6 milliárd FRF-nek feltüntetett – 5,88 milliárd FRF összegű kiegészítő tőkejuttatást, ha az EDF ezt az összeget adó jogcímén megfizette volna, majd a francia állam ugyanezt az összeget visszaadta volna, mivel a francia állam által viselt költségeket így – és csak ebben az esetben – a magánbefektető költségeihez lehetett volna hasonlítani. A Törvényszék viszont úgy ítélte meg, hogy az államot terhelő költség és az EDF-nek juttatott összeg ez esetben is ugyanakkora lett volna, mint az az összeg, amelyben az EDF a vitatott intézkedés révén részesült.
- 42 Negyedszer, a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy ha fel is tételezzük, hogy a magánbefektetőnek ténylegesen meg kellett volna fizetnie az adót, a követelésének átsorolásával végrehajtott tőkejuttatás 5,88 milliárd FRF összegű, vagyis ugyanakkora költséggel járt volna számára, mint amelyet a jelen esetben a francia állam viselt. Ezenkívül egyedül a magánbefektető kritériumának alkalmazása tette volna lehetővé a költségek között adott esetben fennálló különbségek megállapítását.
- 43 Ötödször, a Törvényszék megállapította, hogy még ha a 14,119 milliárd FRF-ot kitevő feltőkésítés költsége 0 FRF is lenne a francia állam számára, és 5,88 milliárd FRF egy magánbefektető számára, a költségek közötti különbség akkor sem akadályozná meg a magánbefektető kritériumának alkalmazását.
- 44 A Törvényszék a megtámadott ítélet 283. pontjában elutasította a Bizottság azon érvét, mely szerint a magánbefektető kritériuma alkalmazásának megengedése a tagállamok által nyújtott adómentességek valamennyi formájának elfogadásához vezetne. Ezzel összefüggésben a Törvényszék egyrészt emlékeztetett arra, hogy a jelen esetben álláspontja szerint nem valamely vállalkozásnak nyújtott egyszerű adómentességről van szó, hanem adókövetelésről való olyan lemondásról, amely olyan vállalkozás tőkéjének emelése keretében történik, amelynek az állam az egyedüli részvényese, másrészt pedig úgy ítélte meg, hogy nem lehet e kritérium alkalmazásának eredményét előre megítélni, hiszen így e kritérium feleslegessé válna.

A Bíróság előtti eljárás

- 45 A Bíróság Hivatalához 2010. július 29-én benyújtott beadványában az EFTA Felügyeleti Hatóság kérte, hogy a Bizottság kérelmeinek támogatása végett beavatkozhasson.
- 46 A Bíróság elnöke 2010. szeptember 2-i végzésével engedélyezte a beavatkozást.

A felek kérelmei

- 47 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben a Törvényszék ezen ítéletben megsemmisítette a vitatott határozat 3. és 4. cikkét, és a Bizottságot kötelezte a saját, valamint az EDF költségeinek viselésére;
 - utasítsa el az EDF által az elsőfokú eljárásban felhozott második jogalap harmadik részét;
 - az ügyet újabb határozat hozatala céljából utalja vissza a Törvényszék elé, és
 - a másodfokú eljárás költségeiről jelenleg ne határozzon.
- 48 Az EFTA Felügyeleti Hatóság azt kéri, hogy a Bíróság:
- adjon helyt a fellebbezésnek, és helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és
 - az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé.
- 49 Az Iberdrola azt kéri, hogy a Bíróság:
- adjon helyt a fellebbezésnek, és helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
 - utasítsa el az EDF által felhozott második jogalap harmadik részét;
 - az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé, és
 - az EDF-et kötelezze a költségek viselésére, ideértve az Iberdrola részéről felmerült költségeket is.
- 50 Az EDF és a Francia Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést, és
 - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

- 51 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a Bizottság két jogalapra hivatkozik, amelyek közül az elsőt a tények elferdítésére, a másodikat pedig az EK 87. cikk értelmezésével, közelebbről a körültekintő piacgazdasági magánbefektető kritériumának alkalmazási körével és tartalmával összefüggő téves jogalkalmazásra alapítja.
- 52 Először a második joglapot kell megvizsgálni.

Az EK 87. cikk értelmezésével összefüggő téves jogalkalmazásra alapított második jogalapról

53 A második jogalap négy részből áll, amelyeket együtt kell megvizsgálni.

A felek érvei

- 54 A Bizottság a második jogalap első részében azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a francia állam által elérni kívánt célból indult ki annak meghatározása érdekében, hogy a francia állam részvényesként vagy közhatalmi szervként járt el. Az EK 87. cikk (1) bekezdése ugyanis nem tesz különbséget az állami beavatkozásokkal elérni kívánt célok szerint.
- 55 A Bizottság azt állítja, hogy az említett tagállam szándékán alapuló kritérium nem teszi lehetővé a részvényes állam és a közhatalmi szervként eljáró állam beavatkozásai közötti különbségtételt. A Bizottság szerint e kritérium szubjektív jellegű, és visszaélésekre ad alkalmat.
- 56 A Bizottság a második jogalap második részében először is úgy véli, hogy a Törvényszék nem törekedett annak megállapítására, hogy a francia állam által tanúsított magatartás összeegyeztethető volt-e a magánbefektető magatartásával, mivel a Törvényszék által végzett elemzés nem a 97-1026. sz. törvényben előírt „rövid sémára”, hanem arra a „hosszú sémára” irányult, amely mindenekelőtt abból áll, hogy a „Tőkejuttatások” rovatba be kell sorolni a társasági adó megfizetése utáni nettó összeget, ezt követően a nettó eszközök megváltozásának összegére eső adót kell kiszabni az EDF-re, végül pedig a megfizetett adó összegének megfelelő kiegészítő tőkejuttatást kell nyújtani az EDF részére.
- 57 Márpedig a Bizottság szerint ezen eljárások közül az egyik vagy a másik választása nem közömbös, mivel a „hosszú séma” esetében az államháztartás biztosítja az átláthatóságot, míg a jelen esetben alkalmazott „rövid séma” esetében a lekötött forrásokra semmilyen költségvetési fejelem nem vonatkozik. Így az egyenlő adójogi elbánás elve nem érvényesült, mivel az EDF bárminemű átláthatóság nélküli különleges bánásmódot élvezett.
- 58 Másodszor, a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe a viszonyítási alapként szolgáló magánbefektető meghatározásának szükségességét, amennyiben az ítélkezési gyakorlat megköveteli a piacgazdaságban fennálló valós összehasonlítási alap meghatározását. A Bizottság szerint ugyanis a Bíróság a magánbefektető kritériumának alkalmazási köréből kizárta azokat a helyzeteket, amelyekben nincs olyan valós gazdasági szereplő, akihez az állam magatartását hasonlítani lehetne.
- 59 Harmadszor, a Bizottság úgy véli, hogy a francia állam magatartását magánbefektető nem tanúsíthatta volna, mivel az ilyen befektetőnek társasági adót kellett volna fizetnie, és azt nem alakíthatta volna tőkévé. Egyedül az állam mint adóhatóság rendelkezhetett volna még a szóban forgó összeggel. Márpedig a magánbefektető kritériuma annak ellenőrzésére irányul, hogy valamely magánbefektetésre hasonló körülmények között sor kerülhetett volna-e.
- 60 Negyedszer, a Bizottság úgy véli, hogy a magánbefektetőnek a Törvényszék által figyelembe vett kritériuma az állam bármely magatartásának a jövedelmezőség szempontjából történő vizsgálatára irányul, ami lehetővé teszi az állami vállalkozásoknak, hogy a tulajdonosuk jogállásából előnyökhöz jussanak.
- 61 A Bizottság a második jogalap harmadik részében azt állítja, hogy a Törvényszék által végzett elemzés amiatt, hogy egyedül e jövedelmezőségi szempontot veszi figyelembe, valamint az állam azon lehetősége folytán, hogy közhatalmi jogosítványával éljen, sérti az állami és a magánvállalkozások közötti egyenlő bánásmód elvét, továbbá az EK 295. cikkel és az EK 87. cikkel ellentétes versenytorzulásokat idéz elő, valamint ellentétes a magánbefektető kritériumának céljával. E kritérium ugyanis olyan eszközzé válik, amelynek révén kizárható a támogatásnak minősítés az olyan intézkedések vonatkozásában, amelyeket magánbefektető nem tehetne meg.

- 62 A Bizottság a második jogalap negyedik részében először is azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette a bizonyítási teherre vonatkozó szabályokat. A Bizottság szerint, amennyiben minden egyéb ahhoz megkövetelt feltétel teljesül, hogy az állami támogatás fennállását meg lehessen állapítani, a magánbefektető kritériumán alapuló kivételre hivatkozó tagállam feladata bizonyítékot szolgáltatni arról, hogy teljesülnek az e kivétel alkalmazásához szükséges feltételek.
- 63 Márpedig a Bizottság szerint nem vitatott, hogy a francia hatóságok a közigazgatási eljárás során arra szorítkoztak, hogy jövedelmezőségi kilátásokra hivatkozzanak, anélkül hogy az állításuk alátámasztása érdekében bármilyen adattal szolgáltak volna. Ezenkívül az ügyiratban semmi nem utalt arra, hogy a francia állam a vitatott adómentességéből eredően potenciális jövedelmezőségre számított volna. E feltételek mellett a Bizottság úgy véli, hogy nem lehetett köteles a szóban forgó adómentesség vizsgálatát az említett kritérium alapján lefolytatni.
- 64 Másodszor, a Bizottság emlékeztet arra, hogy az állami támogatások tárgyában hozott határozat jogszerűségét azon információk alapján kell mérlegelni, amelyek e határozat meghozatalának időpontjában a Bizottság rendelkezésére állhattak. Márpedig az eddigiekből következik, hogy ebben az időpontban a Bizottság nem rendelkezett semmilyen adattal, amely bizonyíthatta volna a magánbefektető kritériumának relevanciáját.
- 65 Az Iberdrola a Bizottsággal azonos érvelést terjeszt elő, a második jogalap első részével kapcsolatban pedig hozzáteszi, hogy a Törvényszék azzal, hogy az állam által követett célnak központi jelentőséget tulajdonított, figyelmen kívül hagyta a részvényes állam és a közhatalmi szervként eljáró állam közötti különbségtételt. Így a gazdasági magánszereplő, valamint az állam rendelkezésére álló eszközök közötti egyenlőtlenség az elérni kívánt célok lehetséges konvergenciája mögött elmosódik.
- 66 Az Iberdrola pontosítja, hogy egyetlen gazdasági magánszereplőnek sem áll módjában az adókötelezettség feltételeit meghatározni, és úgy véli, hogy mivel a gazdasági tevékenység a javak vagy szolgáltatások adott piacon történő kínálatából áll, az adózási hatósági jogkörök gyakorlása nem része az ilyen tevékenységnek. Az Iberdrola hozzáteszi, hogy nem eredményez semmilyen hátrányos megkülönböztetést az, ha az államnak megtiltják, hogy az adózási kérdésekben őt megillető hatósági jogköröket az állami vállalkozások javára gyakorolja, mivel az állam mindig nyújthat tőkejuttatást.
- 67 A második jogalap második részével kapcsolatban az Iberdrola kifejti, hogy ha a francia állam behajtotta volna az adót, majd a költségvetésébe integrálta volna azt, nem biztos, hogy az EDF tőkéjéhez történő, vitatott összegű juttatást teljesítették volna, mivel az ilyen juttatással kapcsolatos határozat végrehajtásához előírt eljárások, ellenőrzések és egyeztetések eltérőek lettek volna azoktól, amelyekre a szóban forgó adómentesség kapcsán került sor.
- 68 A második jogalap harmadik részével kapcsolatban az Iberdrola azt állítja, hogy az állam részvényesi tevékenységeinek és a közhatalmi jogosítványai körébe tartozó tevékenységeinek elválasztása az érdekek ütközésének elkerülésére és a gazdasági szereplők közötti esélyegyenlőség megővésére irányul. Márpedig a Törvényszék által követett logika lehetővé tenné a tagállamoknak, hogy jogosítványaikat arra használják, hogy az állami vállalkozásokat mentesítsék a gazdasági magánszereplőkre háruló bizonyos kötelezettségek alól.
- 69 Az EFTA Felügyeleti Hatóság a Bizottsággal és az Iberdrolával azonos érvelést terjeszt elő. A második jogalap első részével kapcsolatban úgy véli, hogy még ha bizonyossággal meg is lehetne határozni az állam szándékait, azokat nem kell figyelembe venni. Objektív és ellenőrizhető kritériumok alapján kell megállapítani, hogy az állam közhatalmi szervként vagy magánbefektetőként járt-e el.
- 70 Az EFTA Felügyeleti Hatóság megjegyzi, hogy az állam a közhatalmi jogosítványainak gyakorlása keretében szed adót, ennek következtében pedig e Hatóság úgy véli, hogy az adótarozásról való lemondás ugyanennek keretében történik. Márpedig az államéhoz hasonló magatartás nem hasonlítható a magánbefektető magatartásához.

- 71 A második jogalap második részével kapcsolatban az EFTA Felügyeleti Hatóság hangsúlyozza, hogy az EDF-nek a francia állammal szemben fennálló tartozása nem kereskedelmi vagy szerződéses, hanem adóztatási jellegű volt. E Hatóság szerint a Törvényszéknek ahelyett, hogy a francia állam fiktív szubjektív magatartását egy feltételezett magánbefektető magatartásához hasonlítja, ezen állam valós magatartását kellett volna a piacon tevékenykedő befektető – nem pedig hitelező – magatartásához hasonlítani.
- 72 Az EFTA Felügyeleti Hatóság pontosítja, hogy a pénzügyi válság bizonyította, hogy az ilyen helyzetekben világos és könnyen alkalmazható, továbbá objektív és bírósági felülvizsgálatra alkalmas szempontokon alapuló kritériumot kell használni. Márpedig a Törvényszék által alkalmazott megközelítés nem felel meg e követelménynek.
- 73 A második jogalap negyedik részével kapcsolatban az EFTA Felügyeleti Hatóság hangsúlyozza, hogy a bizonyítási tehernek a Törvényszék által alkalmazott megfordítása nehéz helyzetbe hozza az állami támogatások ellenőrzéséért felelős intézményeket, mivel csak a rendelkezésükre álló információk alapján hozhatják meg határozataikat. A Bizottság saját kezdeményezésére nem alkalmazhatja a magánbefektető kritériumát.
- 74 Az EDF és a Francia Köztársaság a második fellebbezési jogalap elutasítását kéri. Különösen, az EDF és a Francia Köztársaság szerint a Törvényszék helyesen ítélte úgy, hogy a magánbefektető kritériuma a jelen esetben alkalmazható, a Bizottság pedig megsértette az őt terhelő eljárási kötelezettségeket azért, hogy e kritériumot eleve mellőzte.

A Bíróság álláspontja

- 75 A Bizottság, az EFTA Felügyeleti Hatóság és az Iberdrola lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a jelen ügyben akként vizsgálta a magánbefektető kritériumának alkalmazhatóságát, hogy először is ennek érdekében a francia állam által a vitatott intézkedés megtételekor követett célt vette figyelembe, másodsor összekeverte a részvényes állam és az adózási hatósági jogköreit gyakorló állam szerepét, harmadszor megsértette az állami és magánvállalkozások közötti egyenlő bánásmód elvét, negyedszer pedig megsértette a bizonyítási teherrel kapcsolatos szabályokat.
- 76 Az ítélezési gyakorlatból következik, hogy az állami forrásokból végrehajtott olyan intézkedés, amely a kedvezményezett vállalkozást a versenytársainál kedvezőbb pénzügyi helyzetbe hozza, és amely ennél fogva egyszerre torzítja a versenyt vagy fenyeget azzal, valamint érinti a tagállamok közötti kereskedelmet, az állam által követett célok alapján nem mentesülhet eleve az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősítés alól (lásd ebben az értelemben a C-6/97. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1999. május 19-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-2981. o.] 15. pontját; a C-156/98. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6857. o.] 25. pontját és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot, valamint a C-71/09. P., C-73/09. P. és C-76/09. P. sz., Comitato „Venezia vuole vivere” és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2011. június 9-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-4727. o.] 94. pontját és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlatot).
- 77 E rendelkezés (1) bekezdése ugyanis nem azok oka vagy célja szerint különbözteti meg az állami beavatkozásokat, hanem az általuk gyakorolt hatások alapján határozza meg őket (a fent hivatkozott Comitato „Venezia vuole vivere” és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 94. pontja és az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 78 Az állandó ítélezési gyakorlatból ugyanakkor az is következik, hogy azok a feltételek, amelyeknek valamely intézkedésnek meg kell felelnie ahhoz, hogy az EK 87. cikk szerinti „támogatás” fogalma alá tartozzon, nem teljesülnek, ha a kedvezményezett állami vállalkozás az állami források felhasználásával rendelkezésére bocsátott előnnyel azonos előnyhöz a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények

között is hozzájuthatott volna, e mérlegelést pedig az állami vállalkozások esetében főszabály szerint a magánbefektető kritériumának alkalmazásával kell lefolytatni (lásd ebben az értelemben a C-303/88. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1991. március 21-én hozott ítélet [EBHT 1991., I-1433. o.] 20. pontját; a C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság ügyben 2002. május 16-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-4397. o.] 68–70. pontját, valamint a fent hivatkozott Comitato „Venezia vuole vivere” és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 91. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

- 79 Különösen, az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy azon kérdés mérlegelése során, hogy ugyanezen intézkedést rendes piaci feltételek mellett az államéhoz lehető legközelebbi helyzetben lévő magánbefektető is megtette volna-e, egyedül az állam részvényesi minőségéhez kapcsolódó előnyöket és kötelezettségeket kell figyelembe venni, tekintet nélkül azokra, amelyek a közhatalmi minőségéhez kapcsolódnak (lásd ebben az értelemben a 234/84. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1986. július 10-én hozott ítélet [EBHT 1986., 2263. o.] 14. pontját és a 40/85. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben 1986. július 10-én hozott ítélet [EBHT 1986., 2321. o.] 13. pontját, valamint a C-278/92–C-280/92. sz., Spanyolország kontra Bizottság egyesített ügyekben 1994. szeptember 14-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-4103. o.] 22. pontját és a C-334/99. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2003. január 28-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-1139. o.] 134. pontját).
- 80 Ebből következik, hogy különbséget kell tenni az állam azon szerepei között, amikor egyrészt valamely vállalkozás részvényeseként, másrészt pedig közhatalmi szervként jár el, mint azt a Bizottság, az EFTA Felügyeleti Hatóság és az Iberdrola helyesen állítja, és mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 223–228. pontjában helyesen megállapította.
- 81 Következésképpen a magánbefektető kritériumának alkalmazása végeredményben attól függ, hogy az érintett tagállam részvényesi minőségében, ne pedig közhatalmi szervként nyújtson gazdasági előnyt a hozzá tartozó vállalkozásnak.
- 82 Ebből következik, hogy ha valamely tagállam a közigazgatási eljárás során az említett kritériumra hivatkozik, kétség esetén az ő feladata egyértelműen, objektív és ellenőrizhető szempontok alapján bizonyítani, hogy a végrehajtott intézkedés az ő részvényesi minőségéből ered.
- 83 E szempontokból világosan ki kell tűnnie, hogy az érintett tagállam a gazdasági előny nyújtását megelőzően vagy azzal egyidejűleg (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Franciaország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 71. és 72. pontját) meghozta azt a döntést, hogy a ténylegesen végrehajtott intézkedéssel befektet az ellenőrzött állami vállalkozásba.
- 84 Ezzel összefüggésben többek között olyan szempontokat lehet elvárni, amelyekből kitűnik, hogy e döntés olyan gazdasági értékeléseken alapul, amelyek összemérhetők azokkal, amelyeket a jelen ügy körülményei között az említett tagállaméhoz lehető legközelebbi helyzetben lévő, ésszerűen gondolkodó magánbefektető az említett befektetés végrehajtása előtt lefolytatott volna annak érdekében, hogy meghatározza az ilyen befektetés jövőbeli jövedelmezőségét.
- 85 Ezzel szemben az említett előny nyújtása után lefolytatott gazdasági értékelések, az érintett tagállam által végrehajtott befektetés tényleges jövedelmezőségének visszamenőleges megállapítása, vagy a ténylegesen lefolytatott eljárás megválasztásának utólagos igazolásai nem lehetnek elegendőek annak bizonyításához, hogy e tagállam az előny nyújtása előtt vagy azzal egyidejűleg, részvényesi minőségében ilyen döntést hozott (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Franciaország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 71. és 72. pontját).
- 86 Ha az érintett tagállam az elvárásoknak megfelelő jellegű adatokat juttat el a Bizottsághoz, a Bizottság feladata olyan átfogó mérlegelés lefolytatása, amely az e tagállam által szolgáltatott adatokon kívül figyelembe veszi a jelen ügyben releváns minden egyéb olyan adatot, amely lehetővé teszi számára annak eldöntését, hogy a szóban forgó intézkedés az említett tagállam részvényesi vagy közhatalmi

minőségéből ered. Mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 229. pontjában megállapította, e szempontból különösen az intézkedés természete és tárgya, a háttérét képező összefüggések, valamint az elérni kívánt cél és az említett intézkedésre vonatkozó szabályok lehetnek relevánsak.

- 87 Következésképpen a jelen ügy körülményei között a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy az előírt átfogó mérlegelés keretében figyelembe lehetett venni a francia állam által követett célt annak eldöntése érdekében, hogy ez az állam valóban részvényesi minőségében járt-e el, ezért pedig a magánbefektető kritériuma a jelen esetben alkalmazható volt-e.
- 88 Azon kérdéssel kapcsolatban, hogy a magánbefektető kritériumának alkalmazhatósága a jelen esetben kizárható-e önmagában azon az alapon, hogy a francia állam által alkalmazott eszközök adójogi jellegűek voltak, emlékeztetni kell arra, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy amennyiben érintik a tagállamok közötti kereskedelmet, a közös piaccal összeegyeztethetetlenek az állami forrásokból bármilyen formában nyújtott olyan támogatások, amelyek a hatásaik miatt torzítják a versenyt vagy azzal fenyegetnek (lásd a fent hivatkozott Németország kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet 25. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 89 Ezenkívül a jelen ítélet 78. pontjában megállapítást nyert, hogy a magánbefektető kritériumának alkalmazása annak eldöntésére irányul, hogy az állami források felhasználásával valamely állami vállalkozásnak bármilyen formában nyújtott gazdasági előny a hatásai folytán torzíthatja-e a versenyt, vagy azzal fenyegethet-e, valamint érintheti-e a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 90 Így e rendelkezés és e kritérium annak megelőzésére szolgál, hogy a kedvezményezett állami vállalkozás az állami források révén a versenytársainál kedvezőbb pénzügyi helyzetbe kerüljön (lásd ebben az értelemben a C-387/92. sz. Banco Exterior de España ügyben 1994. március 15-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-877. o.] 14. pontját, valamint a fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben 1999. május 19-én hozott ítélet 16. pontját).
- 91 Márpedig a kedvezményezett állami vállalkozás pénzügyi helyzete nem ezen előny – bármilyen is legyen annak jellege – rendelkezésre bocsátásának formájától, hanem azon összegtől függ, amelyben a vállalkozás végeredményben részesül. A Törvényszék tehát nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor a magánbefektető kritériumának alkalmazhatóságával kapcsolatos elemzését az EDF pénzügyi helyzetének a villamosenergia-piac versenyszempontú megnyitására tekintettel történő javítására és a szóban forgó intézkedés által a versenyre gyakorolt hatásokra, nem pedig a francia állam által alkalmazott eszközök adójogi természetére összpontosította.
- 92 Az eddigiek összességéből következik tehát, hogy az EK 87. cikk (1) bekezdésével, valamint a magánbefektető kritériumával elérni kívánt célokra tekintettel a gazdasági előnyt – még ha azt adójogi eszközökkel is nyújtják – különösen a magánbefektető kritériumát alapul véve kell mérlegelni, amennyiben az adott esetben szükséges átfogó mérlegelés végén úgy tűnik, hogy az érintett tagállam a közhatalmi jogosítványok körébe tartozó ilyen eszközök alkalmazása ellenére mégis a hozzá tartozó vállalkozás részvényesének minőségében nyújtotta az említett előnyt.
- 93 Ebből következően nem minősül téves jogalkalmazásnak a Törvényszék által a megtámadott ítélet 250. pontjában tett azon megállapítás, mely szerint a Bizottság azon kötelezettsége, hogy ellenőrizze, hogy az állam a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények mellett nyújtotta-e a tőkét, attól függetlenül fennáll, hogy az állam milyen formában szolgáltatta e tőkét.
- 94 A Bizottság, az EFTA Felügyeleti Hatóság és az Iberdrola azon érvével kapcsolatban, mely szerint egy magánbefektető hasonló feltételek mellett nem hajthatta volna végre a francia állam által teljesített befektetést, mivel adót kellett volna fizetnie, az ezen adónak megfelelő összegekkel pedig egyedül az állam, mint adóhatóság rendelkezhetett volna még, egyrészt meg kell állapítani, hogy a szóban forgó számviteli művelet kapcsán az EDF-fel azonos helyzetben lévő magánvállalkozásnak, nem pedig a részvényesének kellett volna megfizetnie az adót.

- 95 A jelen esetben a magánbefektető kritériumának alkalmazása tehát lehetővé tette volna annak eldöntését, hogy egy magánrészvényes hasonló feltételek mellett nyújtott volna-e a fizetendő adóval azonos összeget az EDF-fel összehasonlítható helyzetben lévő vállalkozásnak.
- 96 Másrészt, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 275. és 276. pontjában megállapította, a magánbefektető által viselt és a befektető államot terhelő költségek közötti esetleges különbség nem zárna ki a magánbefektető kritériumának alkalmazását. E kritérium ugyanis éppen azt teszi lehetővé, hogy megállapítsák többek között az ilyen különbség fennállását, és azt figyelembe vegyék azon kérdés mérlegelése során, hogy teljesülnek-e az említett kritérium által meghatározott feltételek.
- 97 Ebből következik, hogy – ellentétben a Bizottság, az EFTA Felügyeleti Hatóság és az Iberdrola állításával – a Törvényszék által lefolytatott elemzés nem hagyja figyelmen kívül az állami és a magánvállalkozások közötti egyenlő bánásmódot, nem eredményezi a verseny torzulását, és nem ellentétes a magánbefektető kritériumának alkalmazása által elérni kívánt céllal.
- 98 Ezért a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította, hogy a magánbefektető kritériuma alkalmazható még olyan esetben is, amikor adójogi jellegű intézkedésekre került sor.
- 99 Hozzá kell tenni, hogy a Törvényszék a megtámadott ítéletben nem prejudikált sem e kritériumnak a jelen esetben való alkalmazhatóságával, sem pedig – mint azt ezen ítélet 283. pontjában megjegyezte – e kritérium esetleges alkalmazásának eredményével kapcsolatban.
- 100 Különösen azért, hogy annak ellenőrzésére szorítkozott, hogy a magánbefektető kritériumának alkalmazhatósága kizárható-e önmagában azon az alapon, hogy a francia állam által alkalmazott eszközök adójogi jellegűek voltak, a Törvényszék semmilyen formában nem fejtett ki olyan elemzést, amely ahhoz vezetne, hogy megengedné a tagállamoknak, hogy e kritérium alkalmazása során a közhatalmi szerv minőségükhöz kapcsolódó előnyöket és kötelezettségeket, illetve szubjektív jellegű és visszaélésekre alkalmas adatokat vegyenek figyelembe.
- 101 Azon kérdéssel kapcsolatban, hogy a jelen esetben szükséges volt-e a viszonyítási alapként szolgáló befektető meghatározása, meg kell állapítani, hogy a Bizottság, az EFTA Felügyeleti Hatóság és az Iberdrola által ezzel összefüggésben hivatkozott ítélkezési gyakorlat arra az esetre vonatkozik, amikor nincs semmilyen lehetőség az állami vállalkozás helyzetének olyan magánvállalkozás helyzetével történő összehasonlítására, amely nem valamely monopólium tárgyát képező ágazatban működik (lásd ebben az értelemben a C-83/01. P., C-93/01. P. és C-94/01. P. sz., Chronopost és társai kontra Ufex és társai egyesített ügyekben 2003. július 3-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-6993. o.] 38. pontját).
- 102 Márpedig a Bizottság, az EFTA Felügyeleti Hatóság és az Iberdrola nem állítja, hogy lehetetlen lenne az EDF helyzetét a vele azonos tevékenységi ágazatokban működő magánvállalkozás helyzetével összehasonlítani. Ráadásul ugyanezen ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az ilyen összehasonlítás során a mérlegelést a rendelkezésre álló objektív és ellenőrizhető körülményekre hivatkozással kell lefolytatni.
- 103 Ezenkívül – ellentétben a Bizottság és az EFTA Felügyeleti Hatóság állításával – a magánbefektető kritériuma nem minősül olyan kivételnek, amelyet csak valamely tagállam kérelmére lehetne alkalmazni, amennyiben fennállnak a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak az EK 87. cikk (1) bekezdésében meghatározott elemei. A jelen ítélet 78. pontjából ugyanis az következik, hogy e kritérium – amennyiben alkalmazandó – azon körülmények egyikét képezi, amelyeket a Bizottság az ilyen támogatás fennállásának megállapítása során köteles figyelembe venni.
- 104 Következésképpen, amennyiben a magánbefektető kritériuma alkalmazhatónak tűnik, a Bizottság feladata, hogy az érintett tagállamot felhívja mindazon releváns információk szolgáltatására, amelyek lehetővé teszik a Bizottság számára annak ellenőrzését, hogy e kritérium alkalmazhatóságának és

alkalmazásának feltételei teljesülnek-e, az ilyen információk vizsgálatát pedig a Bizottság csak akkor tagadhatja meg, ha az előterjesztett bizonyítékok a kérdéses beruházás végrehajtásáról szóló döntés meghozatalát követően keletkeztek.

- 105 A jelen ítélet 83–85. pontjában ugyanis már megállapítást nyert, hogy a magánbefektető kritériumának alkalmazása szempontjából csak a beruházás végrehajtásáról szóló döntés meghozatalának időpontjában rendelkezésre álló adatok és előrelátható fejlemények relevánsak. Ez különösen így van akkor, ha – mint a jelen esetben – a Bizottság olyan beruházás vonatkozásában vizsgálja az állami támogatás fennállását, amelyet nem jelentettek be neki, és amelyet az érintett tagállam a bizottsági vizsgálat lefolytatása idején már végrehajtott.
- 106 Az eddigiek összességére tekintettel a második jogalapot el kell utasítani.

A tények elferdítésére alapított első jogalapról

- 107 A Bizottság lényegében úgy véli, hogy a Törvényszék elferdítette a bizonyítékokat, amikor úgy ítélte meg, hogy a Francia Köztársaság a vitatott intézkedéssel az adótartozást tőkévé alakította. A Bizottság szerint ugyanis a Francia Köztársaság ezen intézkedéssel társasági adó alóli mentességet biztosított az EDF-nek. Márpedig a Bizottság azt állítja, hogy adómentesség esetében a magánbefektető kritériuma nem releváns.
- 108 A második jogalap mérlegelése keretében ugyanakkor megállapítást nyert, hogy ha valamely tagállam a hozzá tartozó vállalkozásnak gazdasági előnyt biztosít, az előny nyújtása érdekében lefolytatott eljárás adójogi jellege nem zárhatja ki eleve a magánbefektető kritériumának alkalmazhatóságát. Ebből következik, hogy az érintett tagállam által választott konkrét eljárásnak az említett kritérium alkalmazhatósága szempontjából annál kevésbé van jelentősége.
- 109 E feltételek mellett, még ha a tényeknek a Törvényszék általi állítólagos elferdítését bizonyítottnak is tekintjük, ez semmiképp nem érintheti a megtámadott ítélet megalapozottságát. Ebből következik, hogy az első jogalapot mint hatástalant el kell utasítani.
- 110 Az eddigi megfontolások összességéből következik, hogy a fellebbezést el kell utasítani.

A költségekről

- 111 A Bíróság eljárási szabályzata 69. cikkének 2. §-a alapján, amelyet ugyanezen szabályzat 118. cikke alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Bizottságot, mivel pervesztes lett, az EDF kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.
- 112 Az eljárási szabályzat 69. cikke 4. §-ának első bekezdése alapján, amelyet a 118. cikk alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, a Francia Köztársaság maga viseli saját költségeit.
- 113 Az eljárási szabályzat 69. cikke 4. §-ának második bekezdése alapján, amelyet a 118. cikk alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, az EFTA Felügyeleti Hatóság maga viseli saját költségeit.
- 114 Ugyanezen eljárási szabályzat 69. cikke 4. §-ának harmadik bekezdése, amelyet a 118. cikk alapján a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság elrendelheti, hogy a beavatkozók maguk viseljék saját költségeiket. Az Iberdrola vonatkozásában e rendelkezést kell alkalmazni.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**
- 2) A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi a költségek viselésére.**
- 3) Az EFTA Felügyeleti Hatóság, a Francia Köztársaság és az Iberdrola SA maga viseli saját költségeit.**

Aláírások

i — A jelen szöveg 79. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.